COMPENDIVM IN SPHÆRAM PER PIERIVM VALERIANVM BELLVNENSEM.

CAPITA QVÆ TRACTANTVR SVNT HÆC.

AD ILL. ET MAXIME REVEREN. ADOLESCENTEM ALEX. FARNESIVM CARD. S. R. E. VICECANCELL. PIERII VALERIANI BELLVNEN. COMPENDIVM IN SPHÆRAM.

QVOD *quæris* ALEXANDER Cardinalis Ampliss, *terrarum situm tibi breuiter describi, quæris quidem rem & scitu iucundam, & studiis tuis appri me necessariam.* Nam *siue* Poetas, *siue historiam, siue* Oratores *legas, quæ tuæ sunt adolescentiæ primæ deliciæ, quoquo te verteris, rei istius cognitio tibi fuerit opportuna.* Inuitat *vero te sapientissimi, eruditissimiq; Aui tui exemplum ad ea omnia studiosius consectanda, per quæ* Ille *ad summum rerum* Cul *men euectus est; At.q; eos tibi primos in disciplinis gradus constituisti, qui ad humani ingenii captum pro pinquiores esse videantur,* vt *gradatim inde ad reliquarum scientiarum cognitionem, & consumatissimam, qua* Ille *plurimum pollet, doctrinam progredia ris.* Macte *igitur hoc animo, qui quem Auum re fers nomine, sapientia etiam æquare contendas,* In *quo spero* Deum Opt. Max. *optatis tuis facillime re sponsurum; Tu modo hac præditus indole, his ho*

norum auspiciis, totque eruditissimorum hominum, quos domi alis, auxilio communitus paululum quid enitere, dum institutum cursum arripias, reliqua negotio minimo, ac sine puluere consecuturus. Quoniam vero Terræ ipsius situs, descriptio, dimensioque ad cæli rationem adcommodanda est, de Cœlo prius, cælique partibus disserere quàm breuissime apertissimeque possem necessarium existimaui, quod hæc præsertim pars vt latina dictione tradatur desiderari hactenus uisa est. Fuerunt enim plerique etiam Latini homines, qui rem minus latine in vulgus edidere, quãuis cætera diligenter examinarint. Curauimus autem vt ea esset in institutione nostra facilitas, vt tenera quælibet ætas doctrinæ huius capax fieri posset, Nam & superflua pleraque, ne inepta dicam, quæ plerisque fastidium afferre consuerant, à me summota reiectaque sunt, eaque tantum admissa, quæ ad simplicem Sphære ipsius cognitionem necessaria videbantur. Illa autem quæ postea subsequuntur ad orbis Geographiam pertinentia, vnoquoque vel mediocriter erudito commonstrante, vel tuo ipsius studio facillime consequeris.

DE TOTA MVNDI MACHINA.

I L L V D *vero primum omnium tibi fuerit mente concipiendum, Terram hanc, quam incolimus, vniuersam vna cum Aqua circumfusa, ac illi intra supraque, & infra etiam adhærescente, pilæ cuiusdam obrotunde*

dæ modo considerari debere, quam circum Aer vndequaq; diffusus circumplectitur; Eodemq; modo Aer à circumfuso igne confouetur. Quatuor enim his simplicibus Terra quippe, Aqua, Aere, & Igne omnia constant, quæ mox in varias rerum species conformantur. Supra corpora hæc, vt vt fieri potest, orbicularia septem Planetarum orbes alterum alteri instar corticum cepis incumbentes Astronomorum subtilitas adinuenit. Lunæ, scilicet Mercurii. Veneris. Solis. Martis. Iouis, & Saturni. Supra Saturni Sphæram Stellarum fixarum orbis esse creditur.

Huc vsq; humanæ vis aciei fertur, totumq; cœli ambitum igneis quibusdam clauis confixum arbitratur.

Supra

Supra tamen stellas cælum aliud esse fertur, quod Pri*mum mobile* Antiqui *sapientes uocant, vtpote quod summi* Dei, *neq; enim aliter credendum est, imperio concitatum assidua, rapidissimaq; vertigine ruens ab* Oriente *occasum versus mox ab occasu ad orientis terminum se se circumuoluit, trahitq; secum & stellarum fixarum orbem, &* Planetarum *omnium* Sphæ*ras.* Q*uamquàm illæ, vti videbimus inferius, reluctabundæ eo lentius aliæ, celerius uero aliæ trahuntur, quo primo illi* Orbi *rapidissimo uel propinquiores, uel longinquiores fuerint.* Iuniores Decimam *adinuenerunt* Sphæram, *cui nonnulli pernicitatem eam attribuerunt* Alii *contra perpetuam rerum* Diuinarum *quietem in ea statuerunt.* V*bi scilicet* Diuini *spiritus,* Pio*rumq; animæ adsistant* Deo, *æternaq; omnino tranquillitate perfruantur. Sed enim hoc hic disputare nostri non est instituti qui ad simplicem quãdam cæli, traditionem properamus. Scias tamen inter* Astrono*mos &* Philosophos *de* Cæli *orbibus minime conueni re, neq; etiam de* Planetarum *situ & ordine; Sed nos hæc tibi, ut a pluribus traduntur exponentes, questiones in aliud tempus differemus.*

DE POLIS.

ISTO *igitur* Cælum, *ut uno omnia uocabulo complectamur; ad* Pomi *huius, quod nunc præ manibus est, similitudinem,* Orbiculatum *(utar enim hoc ad*

partem,

partem, qua de nunc agimus, satis idoneo) Vertitur hoc, ut diximus, supra Terram ab Oriente occidentem uersus. & ab Occidente sub Terra ad Orientem, Eousque unde mane ferri ceperat quatuor & uiginti horarum spatio. Cardines, quibus inniti uidetur, aut circa quos uersatur, duo, Poli Græco uocabulo nuncupantur. polõ enim verto est. Horum unus, Pomi scilicet uertex hic sũmus, unde flos abiit, Arcticus appellatur ab Vrsa, quam

Poetæ in Cælum relatam fabulantur. Arctos enim Græcis, Latinis Vrsa. In hanc autem mutatam fuisse Calisto legisti apud Ouidium. Alter qui huic oppositus e regione est, ANTARCTICVS Vocatur uocabulo ipso oppositionem indicante; quem nos in Pomi pediculo statuamus. Hos autem Astronomi MVNDI Polos uocant, propter prærogatiuam primi Cæli, ad cuius rapidissimæ uertiginis celeritatem reliqui omnes orbes, uti paulo ante dicebamus, Eodem ferè Vigintiquatuor horarum spatio circumferuntur.

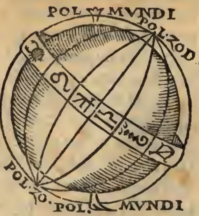
AB his punctis tota desumitur cæli dimensio. Primo enim circulus æquo ab utroque interuallo distãs per Pomi tuberositatem ducitur: qui Æquinoctialis appellatur. Ea scilicet de causa quod Sol unoquoque anno huiusmodi circulum bis attingens dies noctibus pares facit.

DE ZODIACO.

DIssecat hunc per obliquum Fascia quædam lata, dimidia sui parte ad Arcticum obuersa, altera ad Antarcticum inclinata; quæ à .xii. Animaliũ formis, quibus insignita perhibetur, Zodiacus Circulus Græcis nuncupatur, Signifer Latinis, qui duodecim figuras eas signa uocant.

Horum primus Aries, qua primun parte ab Æquino-ctiali Zodiacus diuertens in Arcticum cepit porrigi; Inde Taurus, & huic proximum Geminorum ſignum. compendioſis autem notis ita figurantur. ♈. ♉. ♊. Poſteaquàm per tria hæc ſigna arcticum verſus obliquo tramite progreſſum eſt, reflecti incipit faſcia, & ad Æquinoctialem rurſus redire; quem tribus iisdem diſtincta ſignis, Cancro ſcilicet Leone, & Virgine, quorum hæ notæ ſunt. ♋. ♌. ♍. ſimul ac attigit, inde Antarcticum verſus ab Æquinoctiali dilapſa, trium adhuc ſignorum ſpatio, quæ ſunt Libra. Scorpius. Sagittarius, quæ ita notantur. ♎. ♏. ♐. exporrigitur. Mox perteſa loci ab infima ea regione ad Æquinoctialem rurſus ſurſum vertitur, aliis tribus ſignis Capricorno, Aquario, Piſcibus Inſignita, quæ ad hunc modum figurantur. ♑. ♒. ♓. Hic uero circulus, neq; non omnes, quotquot in Sphæra nominantur, in duodecim has primum partis, ab ipſis ſcilicet ſignis diuiduntur. Mox vnaquæq; pars. xxx. Gradibus ita appellatis diſtinguitur; atq; ita totus vniuscuiusq; circuli ambitus Trecentis & Sexaginta gradibus diſpeſcitur. Latitudo Zodiaci per duodecim circiter gradus extenditur. Medium eius qua parte plurimum abit, ab Æquinoctiali diſtat gradibus tribus circiter & viginti. Habet vero Zodiacus & ipſe polos ſuos, quibus quidem Zodiaci polis innixi orbes cælorum omnes, qui ſub fixarum Stellarum cælo ſunt, motu quodam ſuo verſantur, de quo inferius loco ſuo dicetur.

AB his Polis circuli ducti; qui uniuscuiusque signi termi nos secent, vniuersum Spheræ corpus in .xii. partes æquales di uidunt, veluti si Peponem quis in xii portiones æquas dissecaret. Et quidquid inter duos huiusmodi semicirculos, vt ita nunc vocem, ab uno Polo ad eorum alterum continetur, eius signi Regio esse dicitur, quidquid intra se continuerit.

Inde Stella quæuis extra Zodiaci spatia quantumlibet procul sita, in Ariete, uel Tauro, vel Geminis esse perhibetur.

ET quoniam vnumquodque signum Gradibus, uti dictum .xxx. constat, eodē modo per Gradus vniuscuiusque terminos ductæ in angustū lineæ per Polos suos, efficient, ut quo etiam gradu huius uel illius sideris Stella quælibet toto cœlo contineatur, appareat. Sed hæc non nisi in Sphæra solida discerni possunt.

Signa

SIGNA QVIBVS PLANETIS ADDICTA.

Ecodesſpotas autem docere loco hoc congruum videtur, ſiquidem aiunt Aſtronomi ex Planetis Solem vni Leoni præeſſe, vni vero Cancro Lunam. Reliquos, duobus ſingulos ſignis eſſe præfectos, Saturnum quippe Capricorno, & Aquario. Ioui ſubiici Sagittarium, & Piſces. Marti Scorpium, & Arietem. Veneri Libram vnacum Tauro. Virginem & Geminos Mercurio; Cuius rei compendium hac figura ſubiecimus.

Sed enim ut ad circulos reuertamur, summus ille locus, quo per tria prima signa Zodiacus attolli nobis uidetur, medio suo circulũ diurna vertigine describit, qui Tropicus cãcri nuncupatur; quia scilicet Cancro incipiente, flecti ad inferiora ipsa incipit fascia. Latini conuersionẽ æstiuã appellauere. Simili ratiõe locus infimus, quo.s. peruenerat Sagittarius, & vnde Capricornus in sublime attolli ceperat, alium eadem vertigine circulum delineare fingitur, qui Capricorni Tropicus, ob conuersionẽ.s.ipsam, ab Astronomis vocatur, ab Æquinoctiali uterq; distans.xxiii.gradib.

DE ARCT. ET ANTARCT. CIRCVLIS.

PRoxime autem ad Polum circulus alius effingitur, quem circumactus Zodi

Zodiaci polus, uti paulo superius dictum, describit, Atq; is Arcticus ab Vrsæ imagine dicitur; e cuius regione alter quoq; huic similis ad alterum polum statuitur, ab inferiore Zodiaci polo signatus; quem Antarcticum circulum appellauere, hii quoq; gradibus circiter . xxiii. à Polo distantes.

DE COLVRIS.

SVnt uero alii duo Circuli Coluri nuncupati; quorum vnus per pūcta, ubi Æquinoctialis à Signifero disseca tur, & per Polos mundi ducitur, Alter pariter per utrosq; tam mundi quàm

etiā Zodiaci polos, & puncta illa, quæ Tropicos signāt, trahitur, Sphæra omni per duos huiusmodi circulos in partes quatuor æquales dipartita; Ideoq; Coluri, quasi dissecti & imminuti nuncupantur; quamuis nonnulli eorū rationem supra finitorem tantum æstimarint, ideoq; ridicula quædam de nomine somniarint. Atq; omnes hii quidem Circuli firmi, stabilesq;, eodem semper tenore modoq;, omnibusq; regionibus iidem statuuntur.

De

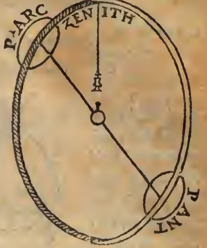
m OX & alii duo Circuli non iidem omnibus regionibus, neq; eodem omnibus tenore modoq;. Sed prout unusquisq; locus Exortum, aut occasum versus situs est, & ab æquinoctiali magis minusue remotus, mobiles; & ad vniuscuiusq; loci personæue situm adcommodati.

DE HORIZONTE

h Orum unus, qui quidem partem eam cæli dissecat, quam oculis quoquouersum in orbem circumacti dimetimur Horizon Græcis dicitur, Latinis Finitor, aut terminator. Relinquit is scilicet dimidium cæli nobis intuendum, reliquũ, inferius positum e conspectu adimit. Quæ pars suprafinitorem nobis inspiciunda conceditur, illud est Superius Hemisperium. Quæ uero supprimitur Inferius Hemisperium nuncupatur.

Alter ex mobilibus circulis Meridionalis uocatur, qui.s. p Arctici poli punctum & cæli locum eũ, qui perpendiculariter capiti nostro incumbit, ducitur, & per dissectum, ubi fors tulerit, æquinoctialem ad polum usq Antarcticum descendit, eoq omni Hemisperio decurso ad arcticum emergit. Circulũ hunc, vbi vbi loci fuerimus, cũ Sol attingit Meridies est nobis, Merinoctium Antipodibus. Atq hic tibi varius, pro vt occasum aut exortum versus tetenderis. Neq grauabor tibi dicere cæli punctum illud, quod vniuscuiusq vertici ad perpendiculum immi net, Zenith barbaro quidem vocabulo, Sed Astronomis nostris passim iam recepto, nuncupari. Hi duo igitur imaginarii Circuli mente concipiendi, ut pro locorum mutatio ne, per unum, Poli altitudinem supra Horizontem nostrũ atq ita, quãtum a Tropico vel Arctico vel aliis circulis intra polos descriptis recedimus, edoceamur; per alterum varias Eclipsium apparitiones, & locorum interualla, quæ intra ortum & occasum inter hos & illos incidunt, ad

certam reduci possint dimensionem. Hinc vero Sphæræ, modo rectæ, modo obliquæ consideratio se se offert, quæ quidem non otiose fuerit examinanda, sic igitur super ea philosophemur.

DE SPHÆRA RECTA ET OBLIQVA.

Sphæra porro alia recta, alia obliqua dicit; Recta, quando Horizon vtrunq; polũ secat, & populis, quibus ea ita sita est, Dies & noctes sẽper æquales sũt, quod tota Torrida Zona fere accidit; de qua paulo inferius disseremus.

Rectam etiam nõnulli vocant, vbi Polus vertici nostro imminet perpendiculariter, & Æquinoctialis est Horizontis loco. Et vbi ea est, vniuersus annus nocte vna semestri, constat. Atq; hæ regiones illæ sunt, quæ Glaciales appellantur,

appellantur, Antiquis quidem parum cognitæ, nostro autem tempore multorum diligentia, pertinaciq; labore perquisitæ, peruiæq; iam omnibus factæ.

Obliqua, quãdo alter polorum magis altero supra Horizontem attollitur. Et tunc contingit per annum noctes & dies inæquales esse, incrementumq; id, eo magis augeri, quo magis Zenith ad polum appropinquat. Idq; accidit duabus Zonis, quas temperatas nuncupamus; quæ vbi, & cuiusmodi sint inferius apparebit.

DE MOTV SOLIS ET ALIORVM PLANETARVM.

ZOdiacum medium dissecat linea, quæ vocatur Ecliptica, sub qua Sol assidue fertur, neq; ab ea vnquam vel tantillum aberrat. Sub eodem Zodiaco feruntur & Planetæ reliqui

Sole quidem liberiores, sed Luna cohibitiores, excepto Marte, qui plurimum excedit. N*am alii parum quid ultra* Eclipticam *transgrediuntur. Luna liberius intra tamen* Zodiacum *per quinq; quippe* Gradus *supra vel infra progressa spatiatur.* Mars *ad octo interdum* Gradus *ab* Ecliptica *declinat.*

¶ *Duodecim illæ* Zodiaci *partes, quæ* Signa *vocantur* Triginta *singulæ, uti dictum, gradibus distinguuntur, Atq; ita* Zodiacus *omnis in* Trecentos *sexaginta gradus distribuitur.* Sol *autem diebus singulis ab occidente* Orientem *versus nixus vnoquoq; die* Gradum *vnum, minutis interdum aliquot superantibus, interdum deficientibus progreditur, quamuis primi mobilis impetu raptatus .xxiiii. horarum spatio in contrarium ab* Oriente *occidentem versus rapiatur. Atq; ita .ccclx. dierum spatio* Sol *vniuersum* Zodiacum *perambulasse deberet. Sed enim, vel quia in* Tropicis *obeundis nescio quid moræ contrahit, ut veteres opinabantur, vel, vt iuniores deprehendere, in vnoquoq; ferè* Gradu *minimum quid quotidie superest, quinq; insuper dies & horæ sex accedunt, antea quàm annuo decurso spatio ad punctum perueniat, vnde ferri ceperat, fitq; annus ipse ex .ccclxv. diebus, & horis sex; quæ quidem horæ quarto quoq; anno supputatæ diem vnum efficiunt.* Vnde Ægyptii, *qui* Annum *suum perfectum quadriennio quoq; metiebantur, annum hunc cõmunem per descriptam iugeris* Quadram *figurabant. Erat vero hæc termini cuiusdam signum; Singula enim iugera quatuor apud eos terminis insignita erant.*

Quartus

Quartus itaq; quisq; annus, apud nos, uno plus reliquis die, maior est; Is.q; vulgo, Bis sexto, appellatur, propterea quod eo anno bis scribitur. Sexto Cal. Martias. Nam. xxiiii. Febr. Diui Matthiæ vigilia celebratur, atq; ita festus eius dies in. x x v. differtur, nihilosecius tam die vigiliæ quàm die festo. v i. Cal. Martias dicimus.

¶ Luna simili motu ad Orientem & ipsa Tendit, quã[?] uis ea quoq; vi primi Mobilis in aduersum trahatur. Sed enim, vel quia plurimum distat ab ea ui, uel quia Orbem omnium minimum sortita est, quod iter annuo Sol spatio dimetitur, ipsa septem & viginti dierum spatio superat, mox biduum consumit in assequendo Sole, qui iam vnius ferè signi spatium transierat, Atq; ita fit, ut nono semper & vicesimo peracto die sub Sole transeat, atq; illum mox prætereat; diciturq; Lunæ coitus cum ea ad Gradum punctumq;, in quo Sol est, applicuerit.

Saturnus ex Planetis, quod Sol anno vno, Luna eo dierũ paucorum spatio metiuntur, cum proximus ipse sit cælo rapidissimo maiorem vim patitur, vel quia maiore fertur orbe, x x x annorũ spatio Zodiacum perambit. Iuppiter. x i i. Mars biennio. Venus, atq; Mercurius eodem ferè cum Sole cursu feruntur; Sed modo eum antecedunt, modo veluti cursu delassati iungunt iter, modo pares conferunt cum eo gressus; de quibus suæ sunt apud Astronomos Traditiones.

Octaua etiam Sphera, quæ, ut plurimorum est opinio, Stellas fixas continet, naturali motu fertur in Orientem; Sed quia primo mobili vicina est longe maiorem patitur

vim. Hinc accidit ut non nisi centum annorum spatio per Gradum vnum promoueri possit; Sed Astronomi plerunque minorem annorum numerum deprehendere. Constat tamen ab Augusti Octauiani tempore ad hanc vsque diem, qui anni fluxere. xxxvi supra Mille & quingentos, Solem quatuordecim fermè dies prægressum. Nam eo tempore, ut obseruat Plinius, Brumæ dies vigesimo quinto Decẽbris erat. Quo die natus est Christus Assertor noster. Bruma vero, si ea est ingressus Capricorni, nunc est, vt plerique supputant, statim ab eiusdem mensis vndecimo. Græci tamen Brumam & tres alios Cardines Octauo omnes gradu Capricorni, Arietis, Cancri & Libræ statuunt, sed hæc alia est consideratio. Diligentiores quidam vndeuiginti dies deprehendere qui iam deberent intercalari. Quare nisi Annus aliquando corrigatur, ut Leonis. X. Tempore Sapientissimus Auus tuus, Max. hodie Pont. faciendum censebat, futurum olim est, ut salutis nostræ Natalitii, dies, qui Brumales olim erant, in vernum Tempus inuadant, Pascha in æstatem. Sed nos hanc ipsis rerum Dominis curam, & Tibi fors, vbi adoleueris, relinquemus, & quod instituti operis munus exigit, prosequemur. Supersedebo vero hic de Nona Sphæra tibi quidquam differere; quam nouem & quadraginta Millium Annorum spatio aliorum planetarum instar aduolui tradunt. Eius enim speculatio alterius est negotii.

Neque tamen dissimulabo antiquorum quorundam opinionem, qui motum vnum tantum in cælestibus huiusmodi corporibus existimarunt. Omnia. s. velut Equos e carceribus

ceribus

ceribus, vno emissa signo, ab Oriente occidentem Solem versus cursum arripuisse. Accidisse vero, vt Sol metas omnes circumactus vno Gradu segnius eo rediret, vnde ferri ceperat; Ita & Planetæ alii aut plus, aut minus properarint, vt Luna omnium tardissime aduentasse videatur. Neq; tamen ab agitatione cessatum, sed institutum, vt quibus Planeta quisq; viribus contendere possit, eo feratur nixu, neq; cogatur quidquam vltra vires suas attentare. Atq; hos esse defectus varios uolunt, de quibus Poetæ meminerint, pro spatii scilicet modo, quo fuerint a primo mobili superati. Alii alios atq; alios motus excogitarunt; quos importunum esset hic enumerare, cum nihil aut parum ad Sphæræ fabricā faciant. Suus tamen his alibi erit locus.

DE ZONIS.

AT vero ad vniuersum Cœli corpus reuertamur tota ea moles quinq; distinguitur Zonis; quarũ media ea est, quæ inter vtrũq; Tropicum continetur; Eam dissecat mediam Æquinoctialis, in obliquum vero Zodiacus amplexatur. Et quoniam Sol sub Zodiaco semper est, accidit ut bis annis singulis eam pererret; dum scilicet à Capricorno ad Cancrum fertur, mox dum à Cancro ad Capricornum reuertitur. Ita fit vt assidue Solis ardoribus exustà nullum refrigerandi spatium enancisci possit; Ideoq; Torrida consensu omnium vocitatur. Duæ mox Regiones, quæ orbes potius quàm Zonæ vocandæ

candæ essent, à forma quippe Orbiculari, qua præditæ sunt, Arctico vna, Antarctico altera circulis circumscribuntur. Vtriusque Polus suus pro Centro est. Atque hæ sunt, quæ Glaciales ab omnibus vocitantur.

Alteræ Cæli Regiones duæ, quæ scilicet intra conuersionem Cancri, & Arcticum Circulum, quæque intra conuersionem Capricorni & Antarcticũ continentur, quia calorẽ frigori cõmiscent, Temperatæ fiunt, perque vices annuo spatio nunc abeunte Sole obrigescunt, nunc eo appropinquante concalescunt. Has appellant habitabiles, has temperatas, has munere Deorum Immortalium animantibus concessas aiunt; De quibus apud Maronem.

Quinque tenent cælum Zonæ; quarum vna corusco
Semper Sole rubens, & Torrida semper ab igni;
Quam circum extremæ dextra leuaque trahuntur
Cerulea glaciæ concretæ, atque Imbribus atris.
Has inter, mediamque duæ mortalibus ægris
Munere concessæ Diuum, & via secta per ambas,
Obliquus qua se Signorum verteret ordo.

Ad eandem porro faciem ipsa etiam Tellus iisdem Zonis distinguitur. Glacialibus enim hinc & inde ad Polos consti

constitutis, Torrida sub Zodiaco, duas inde medias temperatas habet, ut apposita indicat figura.

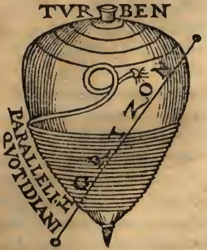

Tam & si, quantum ad Torridam spectat Græcorum aliquot disputationes non desunt; Aliorum, inhabitabilem propter æstus intolerabiles; Aliorū, temperatissimā eam esse propter dies & noctes semper æquales, asserentium. Quæ quidem vltro citroq; examinata apud Possidonium & Cleomedem videre poteris. Nam & qui nunc Terrarum Marisq; orbem supra infraq; nauigant, maximam cæli temperiem sub Æquinoctiali se deprehendisse autumant. Sanè autē Ouidius Ptolomei, atq; adeo Communem secutus opinionem, dixit.

Vtq; duæ Cælum dextra, totidemq; sinistra
Parte secant Zonæ, quinta est ardentior illis;
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei, totidemq; plagæ tellure premuntur;
Quarum, quæ media est, non est habitabilis æstu;
Nix tegit alta duas; totidem inter vtranq; locauit,
Temperiemq; dedit mixta cum frigore flamma.

De

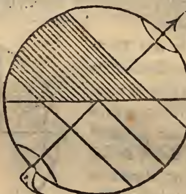
CVM autem constitutum sit ex iis quæ superius enarrata sunt, Solem vnoquoq; die contra diurnum Cursum Gradum Zodiaci vnum Orientem versus obrepere hinc accidit vt propter Zodiaci obliquitatem diebus singulis nouum quendam circulum in cælo describat, Turbinata vertigine, altero iuxta alterum, funiculi in spiram collecti instar, adhærescente; A Capricorni quippe primo gradu exorsus, usq; ad primum Cancri; mox reciprocatione facta a Cancro Capricornum usq; eandem replicet spirā, eosdemq; circulos ductu perpetuo describat; Ita neq; hodie eodem Horizontis termino oriatur, quo heri emicuit, neq; quo hodie loco apparuit cras sit oriturus.

Hi vero Circuli, qui numero sunt cētum circiter & octoginta, pari.s. dierum numero, quo semestre constat anni spatium Paralleli nuncupantur. Facti vero sunt hii Paralleli ad instar funiculi, quem tu nonnunquam Turbini solitus es obuoluere;

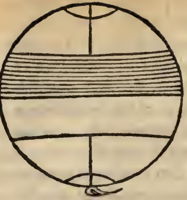
eum

cum puer eum parabas ad iactum. Ab imo vero crescit habenæ ipsius circumductus; ueluti vnusquisque dies per vniuersum semestre habenam sibi semel circunducat. Dicunturque Paralleli Græco vocabulo, quod æquo inter se distent interuallo; & in Sphæra quoque dicuntur Paralleli, & ad eius similitudinem in Continenti, ibi Circuli, hic linearum ductus, quicunque parem æquidistantemque inter se latitudinem tuentur, huiusmodique lineæ toto Terræ tractu ab Oriente occasum uersus ab cæli Gradibus singulis ductæ Parallelæ a Cosmographis appellantur.

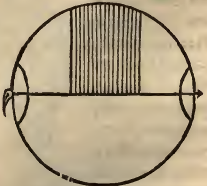

Quoniam uero Parallelorum, de quibus primo agebamus, ductus à parte ea Horizontis, quæ ad Orientem est, ad alteram, quæ occidētalis est, quantum ad diurnarum horarum incrementum, diminutionemue pertinet, considerantur, accidit ut Finitore per obliquum porrecto Paralleli ipsi diurni eo breuiores arcus habeant, quo sunt Capricorno proximiores, puta funiculi ductus in Turbine, qui cuspidi proximius trahuntur, Eo vero magis exporrigantur, quo magis ad Cancrum tendunt, quippe ad partem Turbinis latiorem.

Quod quidem minime accidit in Sphæra Recta, vtrouis modo quis Rectam intelligat; Siquidē quibus Polus ipse Zenith est, vno emersu Sol semestrem diem affert, Atq; vno itidem occasu eiusdem longitudinis noctem facit, Ita illis Menses. xii. unus est Dies ex iis, qui luce & tenebris constant.

Vbi vero Horizon Æquinoctialem secat ad angulos rectos, quod accidit cum per utrunq; Polum ductus fuerit, Parallelorum arcus diurni, nocturniq; inter se pari sunt dimensione, ac

perinde dies atq; noctes pari horarum spatio. xii. quippe utriusq; numero attributis, perpetuo agunt æquinoctio. Tota uero Torrida Arcus huiusmodi ferè pares sunt; quare per Meridionalem ad. L. circiter Gradus manifestum est paruam esse dierum ac noctium differentiam; sub Æquinoctiali vero dies prorsus esse pares noctibus.

De

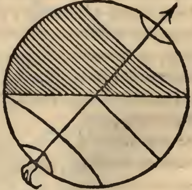
DE INÆQVALITATE DIERVM AC NOCTIVM.

SED ut de Zonis, locisq; aliis quæ pluri- ma dici possent, copiosissime ab aliis tra- ctata, missa nunc faciamus, satis superq; nobis fuerit, quæ regioni nostræ accidant explicare, Deq; Zonæ eius, quam incolimus, condi- tione disputare. Variat hæc dies ac noctes, prout Sol magis minusue ad Cancrum accedit, aut recedit; siue huius rei Cardinem Capricornum statuere uoluerimus. Idq;, uti dicebamus, accidit tam ob Zodiaci quam ob Horizontis nostri obliquitatem. Sed quoniam hoc oculis discernendum est, age Sphærã ipsam in manus capiamus. Et Finitore primũ ad Poli certam al- titudinem constitu- to puta gradu. XL. age ceream hanc len- ticulam puncto illi apprimamus, vbi in- cipit Capricornus. Sitq; huius Ceru]æ facies Sol ipse, tolla- mus nunc qu a parte

exortus est, quippe à dextera nostra Solem supra Hori- zontem, sensimq; Meridionalem usq; deducamus. Be- ne habet. hic eam sistamus. Tu uero, enumera nunc Gradus per Tropicum, is enim hu.us loci Parallelus

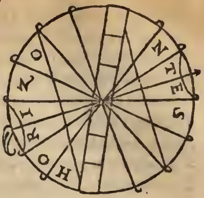
est, qui à meridionali ad Horizontem usq; sunt, quam uiam puta hodie Sol iuit. Hi circiter Sexaginta sunt. Solem autem scimus unaquaq; hora gradus Cœli. xv. permeare. Hi uero sunt non plures quam sexaginta, Quatuor hoc est horarum spatium, quo peruentum est ad meridiem, Totidemq; Gradus, horæq; totidem resi duæ sunt ad Occasum usq;. Eritq; dies hic horarũ octo.

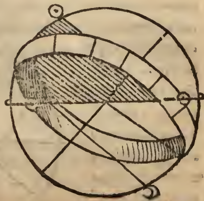
At si Polus altius attollatur Horizõ fit Zodiaco pro pinquior, deq; arcu Tropici quem pri mũ statuimus pa rallelum eo plus adimit, fitq; breui or dies: quo uero magis Polus ad Horizõtem depri mitur, eo minus ho rarum diurnarum amittitur. Hinc tanta horarum acci dit tota Zona uarietas, ut alibi Sol per unam, duasue, aut tris plurimum horas se uidendum exhibeat, alibi per quatuor, alibi per quinq; & ita per singulorum Gra duum motum, quo Polus supra Horizontem uidetur attolli, sigillatim ad.xxiiii. usq; horas nostræ dies Zo næ progredit. Extra hos Terminos, uti dictum, in Tor rida Æquinoctium ferè perpetuum; in Glacialibus, men struus, bimestris, Trimestris, quadrimestris, quinq; ali cubi mensium, & semestris sub Polo dies habentur; Quæ

singula

ſingula tumet ipſe attollēdo deprimēdoue Horizōte *de prehēdes, et a* Cosmogra*phis paſſim obſer uata cōperies.*

❡ Eadē aūt ratione, qua diem dimetimur, noctē quoq; in ſemeſtri altero cō metiemur; quæ ꝑde Capricorno ſuꝑ die locuti ſumus, ea nocte ſuꝑ, ad Cancrū referuntur. Arcus enim ille Æſtiui Tropici, quem nox ipſa percurrit; cuius punctum e regione Solis in Cancro ſtatui neceſſe eſt, quantum extendatur uides. Sexdecim enim horas amplectitur, cum per Gradus excurrat Ducentos circiter & Quadraginta.

Si uero cerulam eā quam pro Sole affixeramus in primū Cancri punctum transtulerimus, & ab ortu occasū usq; in Tropico dimenſi fuerimus magnam deprehendemus intercapedinem; quæ ab Horizonte Orientali ad occidētalem usq; porrigitur. Idq; Soli, die toto ſuperandum; breue illud quod infra erit,

rit, nocte percurrēdum. Hunc porro Circulum *Astro nomi octo dimensi portionibus* Diurnæ *parti quinq; nocturnæ uero tris distributas inuenere, Sed enim hæc in simplici hac* Sphæræ *traditione non sunt usq; adeo minutatim perquirenda.* Hinc *patet à* Capricorni *Gradu primo, Sole ad* Arctos *iter suum dirigente dies augeri quotidie, usq; dum ad Geminorum exitum peruenerit,* Esse *tamen intra finem Geminorum, & prima* Cancri *puncta, siue* Gradus *dicere* voluerimus, *moram aliquam, ut per aliquot dies, dum eandem viam nobis itare apparet, loco dimoueri* vix *discernatur,* vnoq; *& eodem paralle lo oriri videatur.* Gradus *enim illi aspectui nostro non obliqui sed recti potius apparent;* Quod *tempus* Nostri *Solstitium appellauere.* Mox à Principio Cancri *ad finem usq;* Sagittarii *quottidie imminuitur dies,* Et *circa* Cardinem *hunc, primos quippe* Capricorni *Gradus,* Bru*males illi dies sunt, Solstitiumq; hyemale, noctibus totius anni quam longissimis.* Quod *vero nonnulli Solstitium* vtrunq; *singulis diebus absoluunt errorem esse ipsa comprobatur experientia.*

Bis *vero, anno quolibet, cum. s.* Sol *ad* vltimos *gradus* Piscium *peruenerit, & primos* Arietis *inuaserit, neq; nō cum extremā* Virginis *partem,*

tem, & Libræ primam permeat, cum Arcus illi parallela res tam diurni; quam nocturni pari ferè dimensione sint, fieri contingit Æquinoctium. Verum hoc euidentius, quam Solstitium, designari potest, & uno tantum die, vel una nocte describi; quia obliquus Solis meatus faci le transcursum indicat. Ac ut uno denique Verbo dica mus, prout Sol magis aut minus Polo nostro propin quat, ita diem augeri uel minui manifestum est, Hinc tibi Virgilianum illud liquet.

Cur tantum Oceano properent se Tinguere Soles
Hiberni; vel quæ tardis mora noctibus obstet.

DE CALORE ET FRIGORE.

EADEM *ratio, idemque Solis cursus, aduentus que aut recessus in causa est, cur anni tem pora nunc æstuosa, nunc rigentia, nunc temperata fiant. Nam cum Solis mora supra Horizontem calorem inspiret, Nox vero refri geret, euenit ut hyema'i tempore Nox multum inue hat humorem, ac perinde totum cæli tractum refrige ret, concrescatque aer ipse ob frigus; cuius munus est li quentia condensare, adeo vt Sol exiguo eo temporis spa tio, quo se nobis ostentat, mox ad inferiora Cæli sub Ho rizontem statim raptus nullam habeat facultatem neque crassiciem Aeris perrumpendi, neque Calorem suum mo ræ saltem, qua lucet, beneficio sensim immittendi, atque ita omnia rigore & Glacie obstupescunt.*

Crescente vero sensim die, Solem ipsum validiorem,

fieri

fieri sentimus, & nunc hæc nunc illa nubila depelli, donec æqui data Campi Copia, certamen æquet, & pari cum nocte vi colluctetur, quod fit, vbi ad Æquinoctium vernum peruentum est. Inde victor euadens eo acrius ipse noctem, ac perinde frigus omne premere, & insectari perseuerat; quo iniquius ab ea fuerat habitus, Factusq; quodammodo Cæli dominus, noctis finibus in arctum redactis, calorem ipse suum per uniuersam hanc plagam ad grauem usq; dominationem extendit. Et, quoniam rerum est omnium vicissitudo, cum primū late lasciuiens Cācrum in inuidiam Lunæ, quæ Nocti patrocinatur, male multauit, inuiolabili fatorum lege solum iussus vertere, ad Leonem, quicum arctissima illi intercedit amicitia sese recipiens, amittendæ sibi possessionis conscius, quanto potest conatu uires suas omnes effundit, & caniculares illos æstus toto aere iaculatur. Receptus demum à Virgine Astreæ commendatur; quæ conata inter eos componere, paremq; vtriq; potestatem fieri, nihil quidquam proficit; Siquidem Nox Scorpionibus, & Sagittariis armata Solem aggreditur, longoq; exagitatum certamine demum fugat, rerum summa ad tempus ipsi frigori commendata.

DE ECLIPSIBVS.

RELIQVVM *est, ut Solis Lunæq; labores, Eclipses quidem ipsas. Hoc est cur modo Luna subitæ nonnunquā umbræ interuentu, modo Sol occursante Luna obscurentur,*

rentur, explicemus; Curq; id non unoquoq; Lunæ coitu, & oppositione fieri contingat. Quare animus hoc loco tibi acrius excitandus, & aures depurandæ, vt quæ dicam rectissime percipiantur.

Memineris autem illud omnium primum, quod paulo ante dictum, Zodiacum ipsum Linea quadam, cui nomen Eclipticæ, medium ductu perpetuo dissecari, neq; Solem vnquam ab ea quidquam discedere; Eumq; semper ordinē seruare, vt eandem semper itet viam. Sed enim Luna hinc digressa ad Gradus aliquot toto ferè Zodiaco expatiatur, neq; semper sub Ecliptica fit obuiam Soli, plerunq; autē libera transit eo tantum salutato. Quippe Sole in aliquo Gradu puta Cancri primo existente, transilit sæpe Luna vltra Tropicum, interdum ad

quintum vsq; Gradum ab Ecliptica, Interdum minus, aut ad inferiora signa prolapsa infra supraue Capricorni Tropicum eodem modo defertur, neq; quidquam attingit Eclipticam. Atqui necesse est si Eclipsis uentura sit tam Solis quam Lunæ, quocunq; accidat signo septentrionali, vel Australi, vtrunq; sub Ecliptica deprehendi.

Secaret vero Ecliptica Terram mediam in æquales partis, si linea inde demissa, quæ Mundi machinam diuideret, traduceretur. Quare; siue Terra ipsa Lunæ opponenda sit, vt vmbra sua, quæ illuc vsq; exporrigit, eā obscuret; siue Luna Soli obiiciat, vt lumen eius inuideat Terræ, necesse est vtrūq; Planetā sub Ecliptica reperiri; et ea de causa lineæ nomen id a Græcis inditū, q; defectuū hmōi causa sit.

¶ Debes autem animo percipere in duobus Eclipticæ locis pari Graduum interuallo transire in transuersum lineam alteram, siue circulum mauis dicere. per quem Luna fertur; qui ab Ecliptica resiliens interuallum quoddam relinquit adapertum quasi per scindam. Sed vbi con-

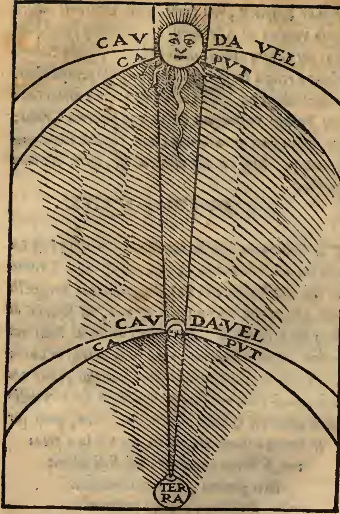

iungitur

iungitur Eclipticæ, vna parte caput Draconis, altera cauda vocatur ab Astronomis. huiusmodiꝗ puncta non secus per cælum moueri nobis videntur, quam Sol & Planetæ reliqui cursu nunquam intermisso perambulant. Eo tamen differunt, quod Capitis & Caudæ motus Mundum sequitur vndeuiginti diebus vno superato Gradu; quot itidem anni in coitionum Lunæ reciprocatione numerantur. Atꝗ hic ille numerus est, quem Aureum appellant.

DE SOLIS ECLIPSI.

¶ Si Solis igitur defectus euenturus sit, vtrunꝗ tam Lunam quam Solem aut in capite, aut in cauda Draconis esse necessarium est; vt Luna interposita conspectũ Solis adimat ipsi Terræ; quæ & ipsa, vti superius dictum, sub Ecliptica est. Raro uero euenit vt Solis vniuersum corpus obscuretur; quod sæpe accidit in Luna; quod autem pars tantum interdum adimatur, ea de causa fit, quod Luna non semper obuiam fit sub eo puncto vel Capitis vel Caudæ, Sed iuxta elabitur, quaꝗ parte lineam attingit Eclipticam, ea vel luce priuatur, si Terra intercedit; vel Soli adimit lucis partem, si iuxta transiens Eclipticam omnino perstrinxerit. Sed vt hæc facilius intelligãtur subiiciẽda figura fuit hæc; quæ moduli vicem gerat.

DE LVNARI ECLIPSI.

Porro si Lunæ defectus contingat, Solem in capite, Lunā in cauda deprehendi necesse est, aut uiceuersa Solem in cauda, in capite Lunam. Ita enim Terra in medio si-

ta,

ta, cum umbræ ſuæ Pyramide Lunare corpus trāſiliat, ſi eam ibi deprehenderit, tantiſper occupat, donec illa eluſtata per horas plurimum tris, aliquando quatuor euadat; Ex vmbraq; illa omni paulatim exempta totius mox orbis candorem oſtentet.

Atq;

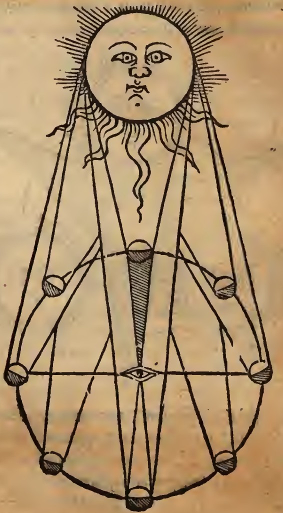
Atq; hic est Lunæ, quem aiunt, Labor; putabant enim homines huius veritatis ignari, quotiens id accidebat, laborare Lunã Ex incantationibus maleficorum hominum; & ea de causa cymbalorum tinnitu & clamoribus occurrendum instituerant; ne. s. Luna excantantium voces audire posset, atq; ita minus obsequi cogeretur. Sed hæc rudioris ætatis deliria fuerunt.

CVR FACIES LVNÆ VARIÆ.

NON est autem loco hoc prætereundum Lunam, quã modo toto orbe plenam, modo tuberosam, modo dimidiam, modo excauari & ad nihilum redigi vnoquoq; mense conspicimus, id ea de causa pati, quia dimidium tantum Lunaris corporis lucet; quod scilicet a Solaribus radiis illustratur. Hinc fit vt cum Luna in Oriente est, Sol uero in Occidente, aut contra, oculus noster, qui medius est inter vtrunq;, eam Lunaris Corporis medietatem aspiciat, quæ a Sole irradiatur, atq; ita tota candicare videatur. Vbi vero a diametro secedere incipit, ea de causa nobis imminui videtur, quia pars illustrata per obliquum auertitur, atq; ita oculis nostris eripitur. Ita cũ eadem in Cæli quadra prima vel tertia reperitur, dimidia sui parte nobis sese videndam offert. Mox quo magis ad Solem appropinquat, eo magis superior pars illustratur, quæ ab obtutu nostro semota est, inferior, quæ. s. ad oculos nostros obuersa est, obscuratur, aut potius deficere videtur. Et cum Soli demum subiecta est, luminosa eius parte tota ad Solem versa, no

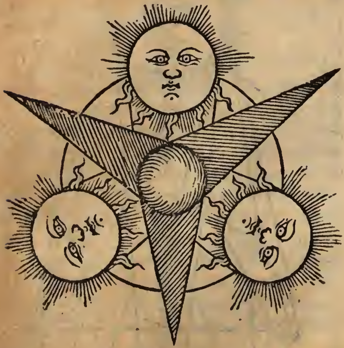
bis

bis qui infra sumus illunis apparet; donec à Sole recèdens tertia mox die obuersæ in. ⊃ . litteræ speciem se se nobis visendam præbet, ac damno mox quotidie reparato magis increscens, vsq; ad quartumdecimũ diem, paulatim aucta, toto iterum corpore sese illustratam ostentat.

Quid

Et illud ignorandum est, Diem aut à tempore aut à qualitate intelligi, à Tempore quatuor & viginti horis constare, à qualitate esse Aerem illuminatum à Sole supra Horizontem euecto, & quam diu moram ibi traxerit, ad occasum vsq;. Noctem

vero nihil aliud esse quam Terræ vmbram, atq; euenire semper vt simul ac Sol infra Horizontem deciderit, vmbra hæc oboriatur, Terramq; obfuscet media sui parte, diametro cum Solis progressu semper mobili, Itaq; non ante Dies est, quam Sol iterũ supra Horizontẽ emergat.

Accidit

Accidit tamen, vt Sole per Gradus duodeuiginti infra Horizontem, vt Ptolomeus, tam in exortu quam in occasu existente Lumen eius supra diffundatur, atque ita ferme per horam anteaquam Oriatur, & posteaquam occiderit, adhuc lux in superiore Hemisperio maneat, idque tempus Latini Crepusculum vocauere.

¶ Habes iã Adolescẽs honoratissime Sphæræ summã, quemadmodum tota Mundi machina Orbicularis fingitur, & vt ipsi Cælorum orbes quatuor & viginti horarum spatio circumuoluuntur; quæque sua vnicuique inferiorum sit cessationis causa. Habes Elementa quatuor infra Cælum Lunæ, Terramque in medio omnium, quibus tota hæc constat fabrica, pro centro reductam. Habes de Polis duplicem considerationem, & vertiginum varietates, Æquinoctialem, Zodiacum, Tropicos duos, & Polares totidem circulos, quos vna cum Coluris duobus tibi descripsimus. Circulos mobiles Finitorem & Meridionalẽ cõmonstrauimus. Quid Sphæra recta, quid obliqua sit ostendimus. Solis & aliorũ Planetarum diurnos annuosque motus, quantum ad ortum & occasum pertinet, indicauimus. De Zonis quinque & Parallelis; vnde æqualitas, & inequalitas dierum & noctium accidat disseruimus; ad hæc, vnde calor & frigus resultaret aperuimus. Mox defectuum tam in Sole quam in Luna causas modumque non modo retulimus, Sed oculis propemodum subiecimus. Quæ quidem ad eam quam affectas Geographiæ peritiam satis tibi superque opis allatura sunt. Reliqua de exacto Cælorum numero, de Epicyclis, de eccentricis, & Defe

rentibus circulis in Planetarum Sphæris, de Motuum quorundam trepidatione, quæ Astronomorum subtilitas excogitauit, sed quibus ægre Philosophi assentiuntur, quæque auctores eosdem perplexa loqui cogunt, neque ad hoc negotium; neque ad studia nunc tua pertinere arbitrati sumus. Quare iis, & sublimiori doctrina illa, quæ eruditissimi Viterbiensis tui propria est, dimissis, tibi per immensos Terrarum Marisque tractus ingressuro, hæc de Sphæra dicta sufficere iudicauimus.

FINIS.

Donati Villaltæ Feltr. Physici Carmen ad Pierium.

Duxisse Phœbum te per alta Sydera,
Vraniam aut ipsam puto
Pieri Aonidum decus Sororum;
Qui, dum Situs, vagos meatus orbium,
Dum temporum uarias uices,
Dum Lunæ coitus, graues labores,
Quæ signa flexo deferantur circulo,
Errantia aut qua commeent,
Fixa Stellifero uel astra Olympo,
Dum cuncta demum, quæ tenet cœli ambitus,
Tali ordine, vt merito queat
Mirari Sapiens, rudis doceri,
Breuissimo complecteris compendio,
Terras polosque munere
Tam docto tibi Pieri obligasti.

DE ECLIPSIBVS EX PROCLO.

IN vniuersum cū acciderit Eclipsis alterutrius ☉ aut ☽ in ♉, ♍ aut ♑. Fructuum penuria, & præcipue frugum satorumq́ contingent.

¶ in ♊, ♎, & ♒. Fames & atrocissimæ ægritudines, morborumq́ pestes mortalibus ingruere Astronomi obseruauerunt.

¶ In ♋ ♏. & ♓. obscuræ turbæ, ignobilisq́ plebeculæ interitus, diuturnæ belloꝝ seditiones, & aquatilium, marinorumq́, & aliorum ex æquore degentium magna pernicies.

¶ Quartus Trinus in Signis ♈. ♌. ♐, vnde argum̄ hoc exordiebať, explicari nō potuit, quia codex Græcus corrosus erat prima statim pagina. Sed quid ibi cōtineret ex vniuscuiusq́ signi decanis satis apparebit.

¶ Effectus iudiciarii ob Solis Eclipsim per Decanos singulos.

¶ Sol cum laborare visus fuerit in aliquo ex primis decē Gradibus ♈ Crebros armoꝝ & Exercituum motus portendit, continuasq́ expeditiones, & insultus bellorum cum tumultu plurimo, Seditiones, controuersias, & intemperiem Aeris ad siccitatem potissimum vergentis.

¶ In sequenti vero Decano Regis carcerē, mœrorem, aut Mortis periculū, Arborūq́ fructiferaꝝ corruptionē, ac Terra nascentiū putredinē. ¶ In vltimo Denario Tristiciā; & luctū affert mortalibus, Magnæq́ Mulieris obitum, & ad hæc pecudum perniciem minitatur.

¶ In ♉ vero Denario primo negotiatores affligit, & irrita tractare cogit, omniaq; eorum negotia subruit, satis quoq;, & Segetibus obest. ¶ In altero Decano peregrinantibus, parturientibusq; parat i commoda.
¶ In postremis, pestemq; famemq; inducit.
¶ In ♊ primis. x. Gradibus, Sacerdotibus, & in quouis ordine sacris initiatis dissensionem, lites, & seditiones oggerit, odia infanda, legum contemptum, & pietatis ēt neglectū concitat. ¶ In. X. mediis latrocinia maritima, & cedes. ¶ In vltimis. X. Regis obitū, & status publici detrimēta varia, ciuiliūq; negotiorum irritos euētus.
¶ In ♋ . X. primis Gradibus Aerē perturbat, magnaq; exagitat varietate. ¶ In secūdo decano fluuios & fontes exsiccat, incōtinentiā, & petulantiā mortalibus intentat. ¶ In vltimis, x. gradibus per vniuersā Armeniā, & Africam, cæterasq; regiones Cancro subiectas morbos, seditiones, & lues alias immittit.
¶ In ♌ Denario primo summi alicuius Principis mortem, & rei frumentariæ penuriam præmonstrat.
¶ In secundo, Regis, Magnatum, & procerum anxietates & detrimenta minitatur. ¶ In vltimis captiuitates, obsidiones, direptiones, & ædiū sacrarum profanationes.
¶ In ♍ Decano primo, calamitosum Regis alicuius exitum, & stragem arguit.
¶ In secundo famem, pestem, & seditiones mortalium.
¶ In vltimo pictoribus, Poetis, & Mercurialibus, qui ingenio vigent aduersa omnia, cedes, exilium, & similia.
¶ In. X. primis Gr. ♎ Aerem corrumpit, pestem suscitat, et Annonam flagellat, caramq; reddit. In mediis

magni

magni Regis mortem, seditiones, & famem portendit. In vltimis Nobiliũ cõtrouersias, et Fortunaꝝ detrimẽta.

¶ In ♏ Denario primo tumultus bellicos mouet, cedes, odia, captiuitates, & proditiones machinatur.

¶ In medio, Regis cuiuspiã perniciẽ, auersum exercitus aium, & similia. In vltimo alienigenæ Tyranni aduẽtum, ignauiã atq; socordiã prioris Regis oĩbus inuisam.

¶ In. x. primis ♐ gradibus seditiones inter mortales manifestas ostendit, & ab omni consensu, cõcordiaq; ab alienationẽ. ¶ In. x. mediis Cameloꝝ, Rudentũq; iumentoꝝ, ac cæteroꝝ eius generis veterinoꝝ aĩaliũ interitũ. In vltimis et equos, et exercitus multifariã affligit.

¶ In ♑ Decano primo infœlices habet magnoꝝ virorũ casus, Regis alicuius Trãsmigrationẽ, nobiliũ & plebis rebelliones. ¶ In medio Denario iuratos milites in Imperatorem, Ductoresq; suos iritat, conatusq; eorum irritos, aut infœlices euentus facit. ¶ In postremo Tumultuariũ Regis motum cit, famem inducit.

¶ In ♒ primis x. Gradibus publici mæroris & luctus materiam præbet. ¶ In. x. mediis Latrocinia publica, furta, rapinas, Terræ motusq;, et famẽ cõminat. ¶ In vltimis Ouium, Agrestiumq; Brutorum eiusmodi interitum innuit.

¶ In ♓ Decẽ primis Gradibus fluuios exiccat, maritima infortunat. ¶ In medio Decano Clari præstãtisq; viri mortem, ac in maritimis regionibus Piscium vastitatem, Terræq; motum facit. ¶ In vltimo Denario seditionem, crudelitatem, ferociam, & inhumanitatem militum extimulat.

Super

PROCLVS IDEM

IN ♈ decē primis Gradibus Obscurata Luna febres futuras, ædium incendia, combustiones Nemorū, ac Aeris siccitatem ostendit. ¶ In medio Denario pestilentiā. ¶ In.x. vltimis Gr. abortiuos partus, et incōmoda periculaq; huiusmodi alia in mulieribus.

¶ In ♉ Denario primo, nece morboq; grassatur in pecudes. ¶ In.x. mediis gradibus Reginæ obitū, & fatorū, feminumq; sterilitatem immittit.

¶ In vltimis, in serpentes, & reptilia sæuit.

¶ In ♊ Decē primis Gra. incursiones et rapinas hostiū minitat. ¶ In.x. mediis repētinos exercituū motus priuatarū, publicarūq; rerum sollicitationes.

¶ Iu vltimis, præstantis fama viri obitum ostendit.

¶ In ♋ Denario primo bellum omnino concitat.

¶ In secūdo exactiones acerbas, tributa intolerabilia, et hmōi onera portendit. ¶ In vltimo sexui Muliebri morbos, subitas, miseras, repentinasq; neces minitatur

¶ In ♌ .X. primis Gradibus, vel celerem Regis alicuius infirmitatem, vel præclari cuiuspiam viri mortem adducit. ¶ In.X. vero mediis Regis iter, & aliquā Rerum mutationem accersit. ¶ In vltimis, Exercitus populosue excitat ad res nouas.

¶ In ♍ Decano primo ægrotationes Regū inducit, atq; hoīum varias discordias & seditiones. ¶ In secūdo, In cōsultores, scribas, et hmōi hoīum forēse genus pniciē parat. ¶ In vltimo mortalibus morbos affert.

¶ In Decem ♎ primis Gradibus Grandines & fœ

das

das alias Tempestates prouocat. ℂ In. x. mediis vi tiligeneis omnibus perniciosa est. ℂ In ultimis, magni clariꝑ viri interitum minatur.

ℂ In ♏ .x. primis Gra. horrēda Tonitrua & fulgura portendit, & interdū Terræ motū. ℂ In decem vero mediis Oliuas & Aerē exsiccat, & febres æstuosas facit. ℂ At in vltimo Decano eadem minitatur, atq; insuper inter mortales plurimum sæuit, morbo, rixis, seditionibus, cedibusq;.

ℂ In ♐ .x. primis Gra. Latrocinia, & rapinas immittit. ℂ In. x. mediis in equos, et in mulas desæuit. ℂ In vltimis pestē afflat, et mala īter mortales plurima.

ℂ In ♑ Decano primo suggillationes in hoīes mouet, & p̄stantis alicuius viri perniciosam cedem ostendit.

ℂ In medio Decano crebros militum insultus, incursiones crebras, Latrocinia, & captiuitates.

ℂ In vltimo, Regis alicuius mortem, & seditionem.

ℂ In ♒ .x. primis Gra. malam Regi Cuipiam valetudinē indicat affuturā. ℂ In. X. mediis sementem lædit uniuersā. ℂ In ultimis insignē rerū oīum mutationem facit, qua tamen, quicunq; grauiora perpessi fuerint, à malis liberentur.

ℂ In ♓ Denario primo, Sacerdotibus, et Æditumis Antistibusꝑ luctū, & Mærorem affert. ℂ In medio, magni præstantisꝑ uiri obitum. ℂ In ultimo latrocinia, & rapinas Terra mariꝑ promiscuas minitatur.

FINIS.

Impressit Romæ Ant. Blades Platina Asulanus, cum Priuilegio, nequis alius Imprimat, sub Anathe matis pœna, & Pecuniaria mulcta, ut in Breui Apostolico continetur.
M.D.XXXVII. Men. Apr.

